

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije –
Zveza strokovnih društev medicinskih sester,
babič in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Ob železnici 30 a, 1000 Ljubljana
Tel: 01 544 54 80
e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si

NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE

PREBRIZGAVANJE IN ODSTRANITEV VARNE ATRAVMATSKE IGLE IZ VENSKE VALVULE

Št. dokumenta/koda:	UČE NP 19.05
Stran od strani:	1/5
Velja od:	4. 1. 2023
Uporaba najmanj do:	4. 1. 2028
Izdaja:	Izdaja 1

1. Namen in cilji aktivnosti

Venska valvula lahko ostane v telesu tudi po zaključenem zdravljenju, v tem primeru jo je potrebno prebrizgati s sterilno fiziološko raztopino vsakih 8 tednov.

Ključne besede: Venska valvula, varna atravmatska igla, odstranitev

2. Aktivnost ZBN lahko izvede (skladno s kompetencami)

IZBN		Omejitve, pripombe
Bolničar negovalec	NE	
Tehnik zdravstvene nege	NE	
Diplomirana medicinska sestra	DA	
Diplomirana babica	NE	
Študent zdravstvene nege	DA	pod nadzorom mentorja
Študent babiške nega	NE	

Predviden čas za izvedbo aktivnosti	5 minut
Potrebno število oseb za izvedbo aktivnosti	ena (1)
Skrbnik NP	 Sekcija MS in ZT v onkologiji

3. Kratice uporabljene v protokolu

Dipl. m. s./ dipl. zdrav.	Diplomirana medicinska sestra/ diplomirani zdravstvenik		
TZN	Tehnik zdravstvene nege		
BN	Bolničar negovalec		
IZBN	Izvajalec zdravstvene / babiške nege		
ZBN	Zdravstvena/babiška nega		
NP	Nacionalni protokol		

4. Potrebni pripomočki

<ul style="list-style-type: none">• Razkužilo za roke• 20 ml brizgalka• Sterilna fiziološka raztopina• Ne sterilne zaščitne rokavice• Ledvička	<ul style="list-style-type: none">• Razkužilni zloženeč• Sterilen obliž za prekrivanje vbodnega mesta• Koš za odpadke iz zdravstva, ki niso infektivni• Zabojujnik za ostre predmete iz zdravstva, ki so infektivni
--	--

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije –
Zveza strokovnih društev medicinskih sester,
babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Ob železnici 30 a, 1000 Ljubljana
Tel: 01 544 54 80
e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si

NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE

PREBRIZGAVANJE IN ODSTRANITEV VARNE ATRAVMATSKE IGLE IZ VENSKE VALVULE

Št. dokumenta/koda:	UČE NP 19.05
Stran od strani:	2/5
Velja od:	4. 1. 2023
Uporaba najmanj do:	4. 1. 2028
Izdaja:	Izdaja 1

5. Potek/izvedba aktivnosti zdravstvene nege

		Opombe
1	Poseg izvajamo v prostoru, ki je dobro osvetljen, brez sočasnih aktivnosti.	Zagotovimo zasebnost, primerno razsvetljavo in preprečimo prenos okužb povezanih z zdravstvom.
2	Pacientu razložimo postopek in ga namestimo v pol sedeč ali hrbtni položaj glede na lego venske valvule.	Zagotovimo si pacientovo privolitev in sodelovanje.
3	Pripravimo pripomočke in preverimo datum sterilnosti.	Zagotovimo nemoten potek dela in aseptičnost postopkov in pripomočkov.
4	Pregledamo pacientovo knjižico Venska valvula (dnevnik aktivnosti).	Preverimo priporočeno dolžino varne atravmatske igle in posebnosti pri predhodni oskrbi.
5	Razkužimo si roke.	Preprečimo prenos okužb povezanih z zdravstvom.
6	Nadenemo si ne sterilne zaščitne rokavice.	Preprečimo prenos okužb povezanih z zdravstvom.
7	Brez igelni konekt očistimo z razkužilnim zložencem. Čistimo 15 sekund kot bi ožemali pomarančo »scrub the hub« in počakamo, da se posuši.	Preprečimo prenos okužb povezanih z zdravstvom in upoštevamo kontaktni čas delovanja razkužila.
8	Izvajalec odpre stišček na infuzijskem podaljšku in z 20ml brizgalko napolnjeno s sterilno fiziološko raztopino minimalno aspirira kri le v infuzijski podaljšek varne atravmatske igle.	Preverimo prehodnost in delovanje vstavljenе varne atravmatske igle.
9	Prebrizgavamo vensko valvulo z 20 ml fiziološke raztopine in uporabljamo tehniko s prekinitvami.	Preprečimo neprehodnost venske valvule in nalaganje oblog na steni katetra.
10	Ko vbrizgavamo zadnji ml fiziološke raztopine istočasno zapremo stišček na infuzijskem podaljšku varne atravmatske igle.	Ustvarimo pozitiven tlak in preprečimo vdor krvi v konico katetra.
11	Vensko valvulo in okvir igelnega nastavka fiksiramo z dvema prstoma.	Preprečimo poškodbo venske valvule.
12	S prstom druge roke izvlečemo atravmatsko iglo iz okvirja igelnega nastavka do klika. Patentiran mehanizem za zaklepanje preprečuje ponovno uporabo igle.	Zagotovimo kakovost in varnost pacienta in izvajalca.
13	Uporabljeno atravmatsko iglo odložimo v zbiralnik za ostre predmete, ki so infektivni.	Zagotovimo pravilno ločevanje odpadkov iz zdravstva.
14	Na vbodno mesto namestimo sterilen obliž z vpojno gazo, kateri ostane na vbodnem mestu 6 ur.	Preprečimo okužbo vbodnega mesta z mikroorganizmi iz okolice.
15	Odstranimo ne sterilne zaščitne rokavice.	Preprečimo prenos okužb povezanih z zdravstvom.
16	Razkužimo si roke.	Preprečimo prenos okužb povezanih z zdravstvom.

	Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babič in zdravstvenih tehnikov Slovenije Ob železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si	NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE PREBRIZGAVANJE IN ODSTRANITEV VARNE ATRAVMATSKE IGLE IZ VENSKE VALVULE	Št. dokumenta/koda:	UČE NP 19.05
			Stran od strani:	3/5
			Velja od:	4. 1. 2023
			Uporaba najmanj do:	4. 1. 2028
			Izdaja:	Izdaja 1

17	Uredimo pacienta in pacientovo okolico.	Zagotovimo udobje pacienta in preprečimo kontaminacijo okolice.
18	Razkužimo si roke.	Preprečimo prenos okužb povezanih z zdravstvom.
19	Dokumentiramo v knjižico Venska valvula (dnevnik aktivnosti).	Z dokumentiranjem posegov in aktivnosti zdravstvene nege zagotavljamo nadzor, kakovost in kontinuiteto zdravstvene nege.

6. Opombe, omejitve protokola:

- Diplomirana medicinska sestra, ki izvaja poseg mora imeti ustrezna teoretična in praktična znanja.
- Pri prebrizgavanju venske valvule se ne uporablja brizgalk manjših od 10 ml. Z uporabo manjših brizgalk dosežemo večji pritisk, s tem pa se lahko poškoduje, premakne ali dekonektira kateter na venski valvuli.
- Pri prebrizgavanju uporabljamo »push-pause tehniko«, to je tehnika prebrizgavanja s prekinitvami. Ob koncu posega ustvarimo pozitiven pritisk s pomočjo brizgalke in stiščka na infuzijskem podaljšku varne atravmatske igle. S tem preprečimo vdor krvi v konico katetra venske valvule.
- Prvo prebrizgavanje izvede zdravnik ob vstavitvi venske valvule.
- Zdravnik ob vstavitvi venske valvule preveri lego katetra in jo zabeleži v knjižico Venska valvula.
- V primeru odsotnosti refluksa krvi, pacient spremeni položaj telesa (levi, desni bok), globoko vdahne, zakašlja. Če po izvedenih aktivnosti ne dobimo refluksa krvi, kontaktiramo zdravnika.
- Pred in po vsaki aplikaciji je potrebno preveriti refluks krvi in aktivno prebrizgati vensko valvulo z 20 ml sterilne fiziološke raztopine z uporabo tehnike s prekinitvami in pozitivnim pritiskom ter dokumentirati. Med in po aplikaciji zdravil speremo infuzijski sistem s 50 do 100 ml fiziološke raztopine.
- V kolikor pacient ne prejema več zdravljenja, je potrebno vensko valvulo prebrizgati na 8 tednov. Na ta način zagotavljamo prehodnost venske valvule.
- Varno atravmatsko iglo z brez igelnim konektom menjamo na 7 dni.
- Vse aktivnosti v zvezi z vensko valvulo dokumentiramo v knjižico Venska valvula (dnevnik aktivnosti).

Nacionalni protokol ima 1 prilogo.

7. Literatura:

- Gorski, L., Hadaway, L., Hagle, M.E., McGoldrick, M., Orr, M. & Doellman, D. (2016). Infusion therapy standards of practice. Implanted vascular access ports. *Journal of infusion nursing*, 39 (S1), pp. 58 – 59. Retrieved Oktober 11, 2021 from:
https://www.aspirus.org/Uploads/Public/Documents/Library/Infusion_Therapy_Standards_of_Practice_8th.1.pdf
- Mihevc, J., 2013. *Vloga medicinske sestre na področju kakovosti odvzema bioloških vzorcev za laboratorijske preiskave*. Diplomsko delo. Jesenice: Fakulteta za zdravstvo Angele Boškin.
- Mullenix, B.C.(2019). *Totally implanted venous access device protocol. Evidence-based Protocol for Malfunctioning Totally Implanted Venous Access Devices*. Doctoral dissertation. Baltimore: University of Maryland. School of Nursing. Retrieved Oktober 10, 2021 from:
https://archive.hshsl.umaryland.edu/bitstream/handle/10713/9541/MullenixVenousAccessDevices_2019.pdf?sequence=1 [10. 10. 2021]

	Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije Ob železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si	NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE		Št. dokumenta/koda:	UČE NP 19.05
		PREBRIZGAVANJE IN ODSTRANITEV VARNE ATRAVMATSKE IGLE IZ VENSKE VALVULE		Stran od strani:	4/5
				Velja od:	4. 1. 2023
				Uporaba najmanj do:	4. 1. 2028
				Izdaja:	Izdaja 1

Machat, S., Eisenhuber, E., Pfarl, G., Stübler, J., Koelblinger, K., Zacher, J. et al. (2019). Complications of central venous port systems: a pictorial review. *Insights into Imaging*, 10(1), pp. 86 - 98. doi: 10.1186/s13244-019-0770-2

York, N. (2019). Best practice for using ports and non-coring needles. *British Journal of Nursing*, 28(14a), pp.11 - 15. doi:10.12968/bjon.2019.28

Prestor, J. et al., eds. (2021). Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege z razlago (pp. 56 – 64). Ljubljana: Zbornica zdravstvene in babiške nege. Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije.

Queensland health. Department of health, 2015, reviewed 2018. *Totally implantable central venous access ports: guideline*. Retrieved Marec 2, 2021 from: https://www.health.qld.gov.au/_data/assets/pdf_file/0030/444486/icare-port-guideline.pdf

Queensland health. Department of health, 2019. *Recommendations for the prevention of infection in intra-vascular devices*. Retrieved Marec 2, 2021 from: [Intra-vascular device management |https://www.health.qld.gov.au/clinical-practice/guidelines-procedures/diseases-infection/infection-prevention/intravascular-device-management](https://www.health.qld.gov.au/clinical-practice/guidelines-procedures/diseases-infection/infection-prevention/intravascular-device-management) Queensland Health

Sousa, B., Furlanetto, J., Hutka, M., Gouveia, P., Wuerstlein, P., Mariz, J.M., Pinto, D. & Cardoso, F., on behalf of the ESMO Guidelines Committee. (2015).

Central venous access in oncology: ESMO Clinical Practice Guidelines. *Annals of Oncology*, 26 (5), pp. 152–168. doi:10.1093/annonc/mdv296

Umičević, S., ed. (2015). *Venska valvula: dnevnik aktivnosti* (pp. 1 – 31). Ljubljana: Onkološki inštitut Ljubljana.

Wu, X.H., Chen, L- C., Gen-Li Liu, G.L., Zhang, T.T. & Chen, X. S. (2021). Heparin versus 0.9% saline solution to maintain patency of totally implanted venous access ports in cancer patients: A systematic review and meta-analysis. *International Journal of Nursing Practice*, 27 (2), pp. 1 – 9.

8. Podrobnejša in dodatna navodila - povezava z drugimi dokumenti (priloge k NP)

Številka priloge	Naziv dokumenta
UČE NP 19.05.01	Shematski prikaz prebrizgavanja in odstranitve varne atravmatske igle iz venske valvule

9. Pregled zadnjih sprememb v dokumentu

Zap. št.	Sprememba v točki:	OPIS SPREMEMBE

	Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babič in zdravstvenih tehnikov Slovenije Ob železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si	NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE		Št. dokumenta/koda:	UČE NP 19.05
		PREBRIZGAVANJE IN ODSTRANITEV VARNE ATRAVMATSKE IGLE IZ VENSKE VALVULE		Stran od strani:	5/5
				Velja od:	4. 1. 2023
				Uporaba najmanj do:	4. 1. 2028
				Izdaja:	Izdaja 1

10. Potrditev dokumenta

	organ	Številka sklepa	datum	Odgovorna oseba/podpis
I. SKLEP O USTREZNOSTI NP	Delovna skupina za nacionalne protokole Zbornice-Zveze	15/2022	13.12.2022	Klavdija Potočnik
II. SKLEP O USTREZNOSTI NP	Upravni odbor Zbornice - Zveza	237/23	19.12.2022	Monika Ažman

	FUNKCIJA/ ORGAN	IME IN PRIIMEK	PODPIS
PRIPRAVIL:	Strokovnjaki Strokovne sekcije MS in ZT	Aleksandra Grbič, Snežana Umičević, Irma Mrzelj, Ana Istenič	
PREGLEDALI:	Strokovne službe Zbornice – Zveze / PVK	Draga Štromajer	
ODOBRIL:	Predsednica Zbornice – Zveze	Monika Ažman	
SKRBNIK DOKUMENTA:	Predsednik/ca Strokovna sekcija MS in ZT	Ana Istenič	